

Småföretags- delegationens förslag

KUNGL.
BIBLIOTEKET
STOCKHOLM

B3 500
1998:94
Särtryck

Småföretagsdelegationens förslag

Särtryck ur Småföretagsdelegationens rapport 7,
Förslagskatalog (SOU 1998:94)

Omslagsfoto: Magnus Rietz/Johnér bildbyrå
Teckningar: Björn Jansson och Maria Noreland
Norstedts Tryckeri 1998

Förord

Småföretagsdelegationen tillkallades hösten 1996 för att identifiera problem och föreslå åtgärder för att undanröja onödiga hinder för etablering av och tillväxt i småföretag. Arbetet avslutades i juni 1998. Arbetet har bedrivits i nära samverkan med småföretagen och deras organisationer. Delegationen har sökt bidra till att sätta småföretagsfrågorna i fokus i den allmänna debatten genom uppprop, hearings och annat. Småföretagsdelegationen har haft en bred sammansättning med representanter för näringslivet, organisationer och centrala myndigheter med verksamhet på områden som betyder mycket för företagen.

Delegationen har redovisat sina slutsatser och förslag i sju delrapporter. I denna skrift redovisas samtliga förslag från dessa rapporter i sammanfattning.

1. Skrivelser – konkreta förslag inom olika områden som delegationen lämnat löpande.
2. Regelförenkling – förslag till förenklingar i det befintliga regelverket.
3. Regelreformeringsystem – förslag till hur regelförenklingsarbetet i framtiden bör organiseras.
4. Tillgänglighet och information – förslag till hur offentlig information skall bli lättare att få tag på samt hur småföretag lättare skall kunna lämna uppgifter till myndigheter.
5. Kompetensförsörjning – förslag kring utbildning och tillgång till kompetens.
6. Social ekonomi och samverkan mellan småföretag – förslag kring den offentliga stödorganisationen och företagande inom nya områden samt hur samverkan mellan företag kan underlättas.
7. Kapitalförsörjning – förslag som ger bättre möjligheter att bygga upp, och för privatpersoner att spara till, eget kapital i småföretag samt bättre tillgång till externt kapital.

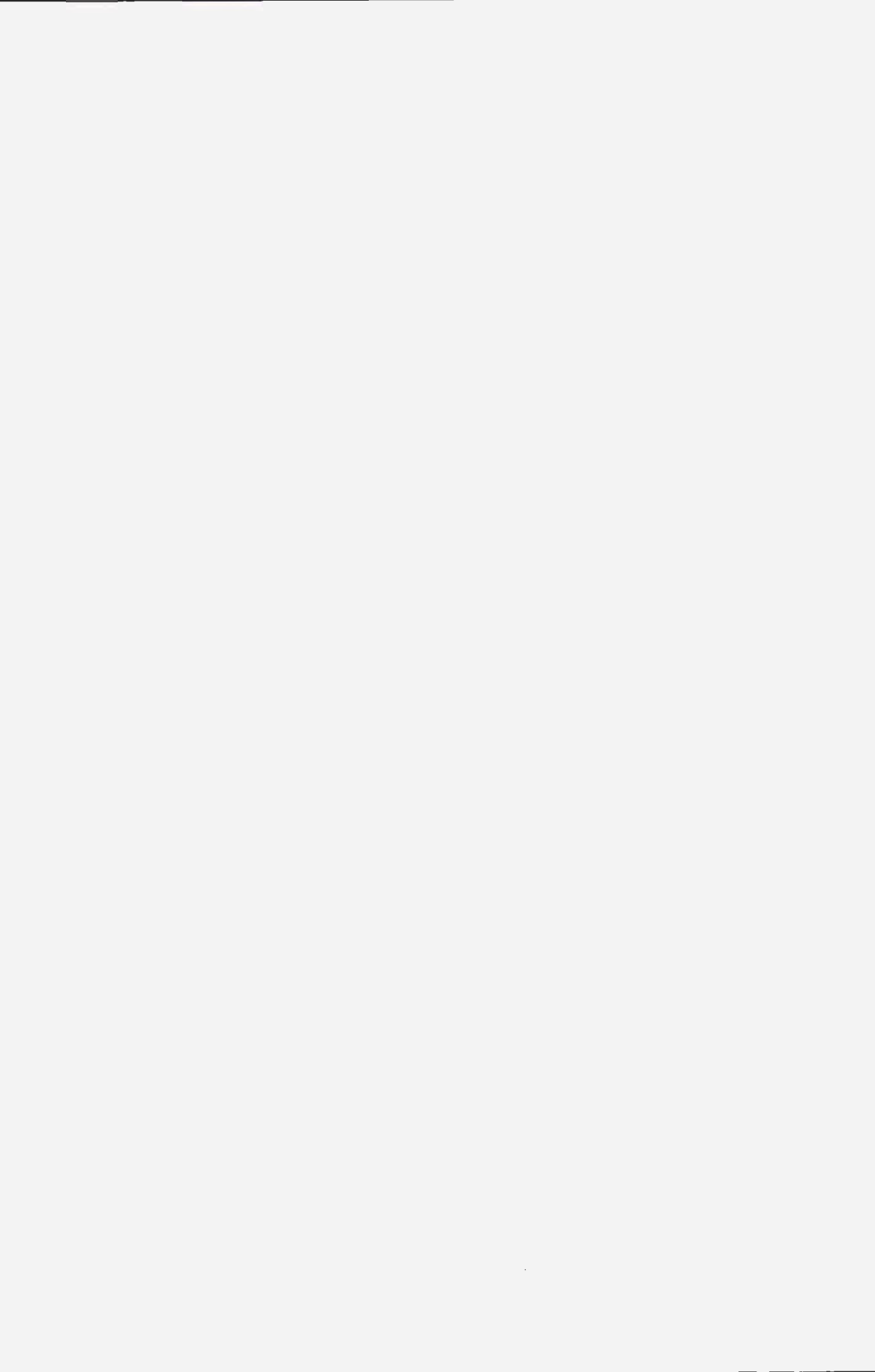
I bilagor finns dessutom Småföretagsdelegationens ledamöter redovisade samt en förteckning över delegationens rapporter.

Stockholm i juni 1998
Småföretagsdelegationen

Mats Johansson
Ordförande

Innehållsförteckning

1. Skrivelser	7
2. Regelförenkling	11
3. Regelreformeringsystem	25
4. Tillgänglighet till information	35
5. Kompetensförsörjning	41
6. Social ekonomi och samverkan mellan småföretag	45
7. Kapitalförsörjning	47
 <i>Bilaga 1</i>	
Småföretagsdelegationens rapportserie	49
 <i>Bilaga 2</i>	
Småföretagsdelegationens ledamöter	51

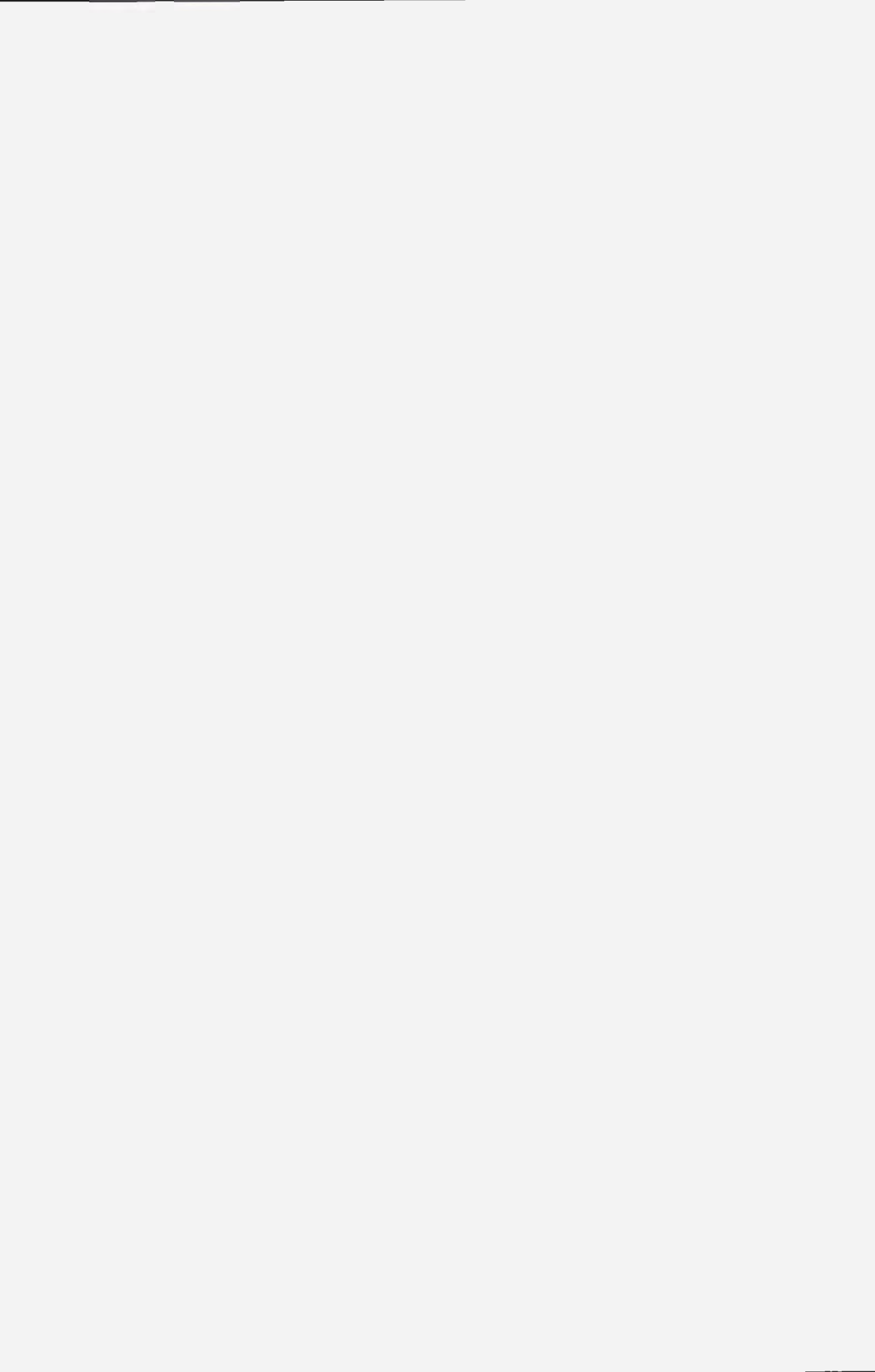
1 Skrivelser

Småföretagsdelegationen har i ett flertal fall lämnat förslag till regeringen och statliga myndigheter i frågor som löpande aktualiserats av företagare. Bland sådana förslag märks:

- Utbetalningsdagar för barnbidrag, bidragsförskott och pensioner bör spridas för att sprida konsumenternas konsumtion (skrivelse till Finansdepartementet och Socialdepartementet 1997-02-28).
- Fåmansföretagsbeskattning, instämmande i Industriförbundets förslag om att avskaffa särreglerna i beskattningen av fåmansbolag (beslut på sammanträde 1997-03-10).
- Skrivelse till Alkoholinspektionen om att reducera inspektionens avgifter för tillverkning av alkoholhaltiga drycker (skrivelse till Alkoholinspektionen 1997-03-12).
- Det är för krångliga regler för momsavdrag vid småbelopp. Bland annat krävs faktura även vid småbelopp. Reglerna borde förenklas (skrivelse till Riksskatteverket 1997-03-12).
- Gruppundantag enligt konkurrenslagen för frivilliga kedjor i detaljhandeln. Detta skulle hjälpa småföretag i glesbygd (skrivelse till Närings- och handelsdepartementet 1997-04-03).
- Postens portohöjning. Portohöjning bör inte genomföras eftersom den framför allt kommer att drabba småföretag (skrivelse till Posten AB 1997-04-04).
- Regler för anmälan till Yrkesinspektionen vid fråga som polisanmälts. Yrkesinspektionen borde kunna vidarebefordra anmälan till polisen vid t.ex. rån. I dag måste den som fått sin butik rånad anmäla detta till Yrkesinspektionen (skrivelse till Arbetskyddsstyrelsen och Rikspolisstyrelsen 1997-04-09).
- Arbetsgivares ansvar för sjuklön dag 14-28. Arbetsgivarens ansvar för sjuklön bör återgå till att gälla till 14:e dagen (skrivelse till finansministern och socialministern 1997-05-07).

- Högkostnadsskydd mot sjuklöner. Det bör finnas ett högkostnads-skydd för sjuklöneutbetalningar (skrivelse till AGRA-utredningen, S 1997:90, 1997-10-09).
- Enklare registrering av företag. Det bör räcka med att gå till en instans för att registrera företag. Registrering skall kunna ske med Internet (skrivelse till Närings- och handelsdepartementet, 1997-10-29).
- Export av produkter och tjänster inom miljöområdet (skrivelse till Närings- och handelsdepartementet 1997-11-19).
- AMU-gruppens planerade personaluthyrningsverksamhet. AMU-gruppens planerade uthyrningsverksamhet konkurrerar med privata sektorn och bör stoppas (skrivelse till Arbetsmarknads-departementet 1997-12-11).
- Förslag om Virtuellt utbildningscentrum i Söderhamn. Ett centrum för distansutbildning bör inrättas i Söderhamn (skrivelse gemensam med Söderhamnskommittén till Närings- och handels-departementet 1997-12-11).
- Yttrande över Näringsförbudslagsutredningens betänkande "Ett effektivare näringsförbud", SOU 1997:123. Bland annat avstyrktes förslaget att konkurser skall kunna leda till näringsförbud (skrivelse till Närings- och handelsdepartementet 1997-12-22).
- Yttrande över Grunddatabasutredningens betänkande "Grunddata – i samhällets tjänst". Bl.a. tillstyrktes förslag om att en företagare skall kunna neka myndigheter uppgifter om de redan är lämnade till en annan myndighet (skrivelse till Finansdepartementet 1998-01-12).
- Synpunkter på arbetsgivarens rehabiliteringsansvar. Arbetsgivare skall inte behöva ha ansvar för rehabilitering om arbetstagaren struntat i att använda sig av tillhandahållen utrustning och träning (skrivelse till AGRA-utredningen, S 1997:90, 1998-01-26).
- Remissvar "Enskilda näringsidkare – översyn av skattereglerna", SOU 1997:178. Småföretagsdelegationen tillstyrkte en reform av skattereglerna för enskilda näringsidkare (skrivelse till Finans-departementet 1998-02-11).
- Yttrande över Branschsaneringsutredningens betänkande "Branschsanering och andra metoder mot ekobrott" SOU 1997:111. Småföretagsdelegationen tillstyrkte att licens-avgifter införs i taxibranschen (skrivelse till Justitiedepartementet 1998-02-13).

- Rättsskyddsförsäkring för patent. Småföretagsdelegationen föreslår att en patentintrångsförsäkring införs för att skydda uppfinnare (skrivelse till Närings- och handelsdepartementet, Anders Sundström och Leif Pagrotsky, 1998-05-29).
- Slopad restaurangrapportering. Det är onödigt att restauranger rapporterar till myndigheter om försäljning av mat och dryck (skrivelse till Kommittén, S 1998:02, om översyn av vissa bestämmelser i alkohollagen... 1998-06-08).
- Arbetarskydd och småföretag. Rekommendationer om hur Yrkesinspektionen bör agera vid inspektioner (skrivelse till Arbetarskyddsverket 1998-06-08).

2 Regelförenkling

Småföretagsdelegationen har överlämnat en rad förslag om förenklingar i regelverket. Så har skett dels i en särskild rapport "Bättre och enklare regler", Småföretagsdelegationens rapport 1 (SOU 1997:186), dels som en del av "Förslagskatalog", Småföretagsdelegationens rapport 7 (SOU 1998:94).

Förslag från "Bättre och enklare regler" (SOU 1997:186)

Snabbare patent

Det tar för lång tid att få patent. Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen ger Riksrevisionsverket i uppdrag att granska handläggningstiderna hos Patent- och registreringsverket (PRV) samt se över kostnaderna för att erhålla och upprätthålla patent. I nästa regleringsbrev till PRV bör regeringen ställa krav på en redovisning av hur verket varaktigt kan sänka handläggningstiderna och hur man skaffat kompetens för att säkra detta mål.

Patentskydd för enklare uppfinningar

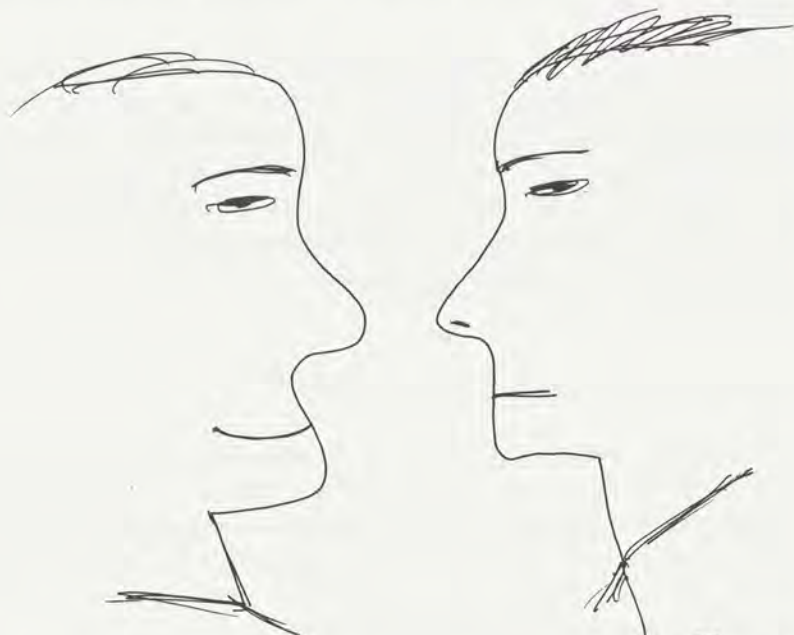
Livscykeln för nya produkter blir allt kortare. I tolv av EU:s femton medlemsländer har man valt att möta behovet av ett snabbare, enklare och billigare skydd för kortlivade produkter med ett särskilt bruksmönsterskydd. Småföretagsdelegationen föreslår att ett enklare skydd för uppfinningar efter den modell som förordas i EU:s grönbok Bruksmodellskydd införs i Sverige.

Datalagstiftningen bör ges en mindre byråkratisk utformning

Datalagen tillkom vid en tidpunkt då de datorer som förekom vanligtvis användes för administrativa rutiner och statistik. Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen i det fortsatta arbetet med den nya personuppgiftslagstiftningen ser till att den svenska hanteringen av EG-direktiven inte blir mer byråkratisk än absolut nödvändigt. Den bör dessutom aktivt påverka EU till en mer tidsenlig och företagervänlig lagstiftning på området.

Inför enhetligt beräkningsunderlag för ersättningarna i de allmänna försäkringarna

Det finns ett beräkningsunderlag för sjukförsäkringen och ett annat för arbetsskadeförsäkringen. Om ett sjukfall klassas om till arbets-skada måste försäkringskassan göra om beräkningen, vilket ofta medför att företagen belastas med frågor om t.ex. vilka kostnadsersättningar som utgivits. Småföretagsdelegationen föreslår att samma beräkningsunderlag används i båda försäkringarna.

Bow

- Fler småföretag - det fixar arbetslösheten!
- Javisst! För varje nytt företag behövs minst två byråkrater!

Slopa onödigt uppgiftslämnande till försäkringskassan

Det finns en önskan från många företagare att sjukfrånvaro som täcks av arbetsgivaren under sjuklöneperioden inte skall behöva rapporteras till försäkringskassan. Värdet för arbetsgivaren av denna inrapportering är minimalt. Däremot har samhället ett välgrundat intresse av en tillförlitlig statistik över sjukskrivningar och hälsoläge. Småföretagsdelegationen föreslår att företagens obligatoriska uppgiftslämnande till försäkringskassan upphör, för att ersättas med urvalsundersökningar.

Klargör arbetsgivarens rehabiliteringsansvar

Arbetsgivarna har givits ett långtgående åtgärds- och kostnadsansvar för rehabilitering av anställda. AGRA-utredningen (dir. 1990:90) har fått i uppdrag att utreda arbetsgivarens åtgärds- och kostnadsansvar vid rehabilitering. Småföretagsdelegationen föreslår att utredningen särskilt beaktar de mindre företagens begränsade möjligheter att hålla sig med särskild kompetens i rehabiliteringsfrågor. Delegationen poängterar vidare att rehabiliteringsansvaret bör definieras på ett sådant sätt att det upplevs som rättvist och skapar incitament snarare än ger ett godtyckligt utfall.

Beskattning av tjänstebilar bör schabloniseras

Reglerna för förmånsbeskattning av tjänstebil ändrades vid årsskiftet 1996/1997. Tidigare uppskattades värdet av att den anställdes arbetsgivare betalade bil och drivmedel till ett schablonbelopp. Nu ingår inte längre drivmedel i detta schablonbelopp. Den anställda är tvungen att föra körjournal och specificera antal körda mil i tjänsten för att inte tvingas skatta för bensinförmänen som för lön. Småföretagsdelegationen föreslår att en ny översyn genomförs snarast för att granska den ökade tidsåtgång som drabbar småföretagare med de nya reglerna. I detta sammanhang bör kostnaden för denna byråkratisering också beaktas. Delegationen menar att det inte kan uteslutas att många småföretagare skulle vara beredda att betala ett högre schablonbelopp bara man slipper att administrera en omfattande körjournalredovisning.

Träningsredskap för nyföretagare

Enklare registrering av företag

- En person som vill starta företag bör endast behöva kontakta *en* myndighet. Det bör ligga på den kontaktade myndigheten att se till att *samtliga* andra berörda myndigheter blir informerade om det nyregistrerade företaget. Behöver företagaren exempelvis registreras i arbetsgivarregistret eller ansöka om F-skattsedel kontaktas automatiskt skattemyndigheten, som är ansvarig för dessa områden. Förfarandet skall gälla alla bolagsformer.
- Denna registrering bör kunna skötas via Internet.
- Internetansluten dator bör finnas tillgänglig för detta ändamål på kommunernas näringslivskontor eller motsvarande.

F-skattsedel

Småföretagsdelegationen föreslår att pågående översyn skall beakta möjligheten att bevaka kravet på självständighet genom uppföljning i stället för genom restriktivt beviljande av F-skattsedel. Blanketten för skatte- och avgiftsanmälan bör förenklas.

Förenklad självdeklaration för egenföretagare

Nästan inget av landets 700 000 egenföretag klarar deklarationen själv. Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen anlägger en helhetssyn i kraven på småföretagarnas redovisning, bokslut och deklaration. Ambitionen bör vara att göra reglerna så enkla att de flesta företagare kan klara sitt bokslut och sin deklaration utan kostsam hjälp utifrån. Regeringen bör i tilläggsdirektiv till förenklingsutredningen också uppdra till denna att överväga huruvida staten kan medverka i ett utvecklingsarbete för ett förenklat bokförings-, boksluts- och deklaraionspaket.

Slopa skattetilläggen för fel i momsredovisningen

Den skattskyldige påförs skattetillägg vid fel i momsredovisningen, även i de fall där staten inte förlorat pengar eller förlusten varit försumbar. Skattetilläggen kan vara mycket stora. Småföretagsdelegationen föreslår att skattetillägg skall slopas helt i de fall periodiseringsfelen inte varit till statens nackdel eller är av försumbart belopp.

Lättnader i företagens uppgiftslämnande till myndigheter

Grunddatabasutredningen föreslog nyligen i sitt slutbetänkande (SOU 1997:146) att vissa grunddata om företagen skall förvaltas av Patent- och registreringsverket (PRV). Dessa grunddata skall vara offentliga och om myndigheter eller andra behöver dessa data hämtas de direkt från PRV. Småföretagsdelegationen föreslår att åtgärder för att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande genomförs i enlighet med Grunddatabasutredningens förslag. Delegationen menar emellertid att gruppen av uppgifter som utredningen vill klassa som grunddata är för liten. Mer borde kunna ingå. Det är vidare viktigt att företaget som lämnat grunddata ges fullständig och kostnadsfri insyn i registret, för att enkelt kunna kontrollera uppgifterna och vid behov begära att felaktigheter rättas till.

Storleksgräns för uppgiftslämnande till SCB

Småföretagsdelegationen föreslår att ett noggrannare urval sker vid undersökningar som riktar sig till småföretag. Sålunda bör urvals-

tätheten varierar i olika strata på ett sådant sätt att de segment av småföretag som saknar problem inte behöver störas.

Uppgifter till lägenhetsregister

Försöksverksamhet med lägenhetsregister förekommer på två ställen. Försöken skall visa hur lägenhetsregistret kan ersätta folk- och bostadsräkningen. Anledningen till att vissa uppgifter lagts på fastighetsägarna är att man bl.a. vill komma till rätta med bidragsfusk.

Sveriges Fastighetsägareförbund är kritiskt mot lägenhetsregistret som ställer stora krav på uppgiftslämnande från fastighetsägarna. Småföretagsdelegationen föreslår att fastighetsägare inte skall ha skyldighet att driva in uppgifter kring vilka som bor i en fastighet eller vilken utrustning de boende själva monterat in.

Förenkling av tullprocedurerna

Harmoniseringen av svenska lagar och regler i tullfrågor med EU:s bestämmelser har lett till en mer komplex lagstiftning än tidigare. Detta har fått återverkningar både för näringslivet och tulladministrationen. Småföretagsdelegationen föreslår att de förenklingar som förbereds inom Tullverket görs så omfattande att småföretag normalt kan klara sina tullärenden utan konsulthjälp. Småföretagsdelegationen föreslår att Tullverket utarbetar förslag till en samlad och kraftfull svensk strategi för genomgripande förenklingar av tullprocedurerna inom EU. Ett sådant förslag bör vara brett förankrat bland berörda nationella organ, antas av regeringen och innefatta en handlingsplan för hur förslaget skall kunna drivas kraftfullt i EU. I avvaktan på att det europeiska regelverket förenklas, bör Sverige undvika mer långtgående anpassning av de nationella tullreglerna än den gällande EG-rätten kräver.

Slopa avgifter och byråkrati kring den obligatoriska ventilationskontrollen

De senaste decennierna har inneburit stora förändringar av arbetsplatsernas inomhusklimat. Uppvärmning, mekanisk ventilation, luftfuktning, luftrening, kyla och frånluftskanaler är ofta integrerade delar i komplicerade ventilationssystem. Systemen fordrar regelbunden tillsyn och skötsel – en uppgift som fordrar kompetent

personal. När kompetens inte finns inom ordinarie fastighets-skötselorganisation får den tas in utifrån. Småföretagsdelegationen föreslår att en utredning tillsätts för att granska om företag som uppfyller kraven för certifiering på området för obligatorisk ventilationskontroll även skall kunna ges möjlighet att rensa och kontrollera imkanaler från brandsäkerhetssynpunkt. Vidare bör övervägas om kravet på registrering hos kommunen kan slopas och ersättas av ett system med egenkontroll, där protokollet visas upp på anmodan. Utredningen bör pröva om tillsynsansvaret skall ligga hos kommunens byggnadsinspektörer eller hos Yrkesinspektionen samt anlägga synpunkter på hur en risk- och problemorienterad prioritering av tillsynsarbetet kan läggas upp. Endast i de fall protokoll saknas bör avgift utgå.

Slopa lagen om obligatorisk platsanmälan

Lagen om obligatorisk platsanmälan tillkom vid en tidpunkt då arbetsmarknadsläget såg väsentligt annorlunda ut än det gör i dag. Småföretagsdelegationen föreslår att den obligatoriska platsanmälan avskaffas.

Punktlighetsmål i myndighetsutövningen

Många företag klagar över att de behöver vänta länge på att få ärenden avgjorda hos offentliga myndigheter. Det är ofta svårt att få besked om hur lång tid handläggningen beräknas ta. Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen väljer ut ett tiotal myndigheter som under ett års tid får arbeta med punktlighetsmål och att denna verksamhet sedan utvärderas. Utvärderingen bör särskilt analysera om Förvaltningslagens bestämmelser kan kompletteras med krav om punktlig handläggning.

Prövning av kommunal kompetens att driva affärsverksamhet

Kommuner som driver affärsverksamhet är ett problem för många småföretag. Vissa menar att det måste finnas möjlighet att få lagligheten i en viss redan pågående verksamhet prövad, inte bara lagligheten i ett visst beslut. Ofta finns det i kommunal verksamhet, oavsett om den drivs i bolags- eller förvaltningsform, heller inte något

kommunalt beslut som går att klaga på, även om verksamheten strider mot kommunallagens principer.

Fullgoda möjligheter till prövning måste finnas även vad beträffar verksamhet i hel- eller delägda kommunala bolag. I dagsläget saknas sådana möjligheter. Småföretagsdelegationen föreslår att det nyinrättade "Rådet för konkurrens på lika villkor för privat och offentlig sektor", i vilket finns företrädare för såväl näringsliv som offentlig sektor, belyser frågorna i hela dess vidd som underlag för rättspraxis. Rådet bör även ta ställning till vilken juridisk regelram som bör gälla beträffande juridiska personers rätt att överklaga beslut över kommungränserna samt möjlighet att få lagenligheten i en viss befintlig verksamhet prövad.

Avreglera förordnandet av ordningsvakter

Bevakningsföretagen tillhör en bransch som expanderat kraftigt under de senaste årtiondena. Under senare år har flera mindre bevakningsföretag etablerats. Småföretagsdelegationen föreslår att behovsprövningen för ordningsvakter avskaffas. Antalet ordningsvakter regleras bäst av efterfrågan på marknaden. Småföretagsdelegationen anser vidare att det räcker med att *en* statlig instans reglerar ordningsvakternas befogenheter och utbildning samt i de enskilda fallen prövar om en person är lämplig och uppfyller uppställda krav.

Slopa behovsprövning för tandläkare

En tandläkare, eller ett tandvårdsföretag, som vill göra en nyetablering måste ansöka om anslutning till tandvårdsförsäkringen hos försäkringskassan. Etableringsprövningen omfattar enbart privata tandläkare. Försäkringskassan gör en behovsprövning. Om vårdutbudet anses tillgodosett medges normalt inte nyetablering. Småföretagsdelegationen föreslår att motsvarande regler som för sjukgymnaster skall gälla även för tandläkare, dvs. det bör räcka med att tandläkaren är legitimerad för att denna skall vara ersättningsberättigad.

Fritt val i barn- och ungdomstandvården

Principen om fritt tandläkarval gäller för personer över tjugo år och är reglerad i den allmänna tandvårdsförsäkringen. Barn- och ungdomstandvården är däremot landstingens ansvar och det är upp till varje landsting att bestämma huruvida man vill erbjuda möjlighet för invånarna under tjugo år att gå till privattandläkare eller ej. Småföretagsdelegationen föreslår att det i tandvårdslagen införs en skyldighet för landstingen att erbjuda barn och ungdomar ett fritt tandläkarval.

Serviceboende för funktionshindrade bör bli konkurrensneutralt

Socialtjänstlagen ålägger kommunen att inrätta bostäder med särskild service till funktionshindrade. Kommunen kan driva verksamheten i egen regi eller lägga ut den på entreprenad till ett privat företag.

Socialstyrelsen uppställer kvalitetskrav som tillämpas vid länsstyrelsens tillsyn över verksamheten. Men olika regler gäller beroende på om verksamheten bedrivs av ett privat företag eller i kommunal regi. I direktiven till utredningen Översyn av vissa frågor rörande socialtjänstlagens och socialtjänstens uppgifter (S 1997:109) anges att förslag skall lämnas till hur tillsynen över socialtjänsten kan förbättras och effektiviseras. Småföretagsdelegationen föreslår att utredningen genom tilläggsdirektiv åläggs att beakta hur tillsynen över serviceboende för funktionshindrade skall kunna bli konkurrensneutral.

Avreglera biluthyrningen

Biluthyrningsbranschen är relativt ung i Sverige och har vuxit snabbt under de senaste decennierna. Den omfattande specialreglering som omgärdar biluthyrning kan reformeras eftersom förhållandena i branschen är stabila och problemen är få. Ett förslag till ny biluthyrningslag kommer inom kort att lämnas till lagrådet. I detta återfinns emellertid inte något förslag till förenkling av den här typen. Kommunikationsdepartementet har inte tidigare tagit del av Vägverkets förslag, men delar bedömningen att branschen numera är stabil. Småföretagsdelegationen föreslår att förslaget till förenklat

registreringsförfarande för biluthyrning inarbetas i det kommande lagförslaget.

Avreglera långväga busstrafik

Om ett företag vill starta långväga busslinjetrafik prövar Vägverket om denna trafik kan skada etablerad järnvägstrafik, den s.k. skadeprovningen. Denna innebär ett konkurrensskydd för SJ. Långväga busstrafik bedrivs till större delen av privata företag och omfattar resor mellan två eller flera län. Småföretagsdelegationen föreslår att skadlighetsprovningen av den långväga busstrafiken avskaffas, varvid förutsätts att samtliga transportslags kostnader jämföras.

Marknadsanpassa regelsystemet för tolkning

Invandringen har skapat behov av tolk- och översättningskompetens som kan medverka när myndigheter vill kommunicera med personer som har bristfälliga kunskaper i svenska. Ibland har denna kompetens byggts upp i offentlig regi. I takt med att verksamheten vuxit har emellertid utrymmet för privata företag ökat. Det är dock inte alltid som myndigheter och kommuner anlitar dessa företag på lika villkor. Småföretagsdelegationen föreslår att regeringen låter utarbeta ett nytt och marknadsanpassat regelverk på området.

Förslag från "Förslagskatalog", Småföretagsdelegationens rapport 7 (SOU 1998:94)

Förenkla semesterlagen

Semesterlagen har ett omfattande och detaljerat regelverk som är svårt att överblicka och som därmed skapar en rad tillämpningsproblem i framför allt de mindre företagen. En särskild utredare bör tillsättas med uppdrag att lägga förslag till en reformering av semesterlagen. En utgångspunkt för arbetet bör vara att ersättningsnivåerna hålls konstanta medan reglerna görs enklare.

Myndighetssamverkan vid anmälan

Myndigheter borde i betydligt större omfattning än i dag kommunicera med varandra för att avlasta småföretag från anmälningsplikt. Småföretagsdelegationen föreslår att principen "en anmälan räcker" skall gälla generellt i företags kontakter med myndigheter. Principen innebär att anmälan endast skall behöva skickas till *en* myndighet om anmälningsplikt till flera myndigheter föreligger efter en och samma händelse.

EU:s strukturfonder

Det har framförts mycket kritik mot den svenska organisationen för genomförande av strukturfondsprogrammen. Småföretagsdelegationen föreslår följande:

- Samordna gamla nationella stödstrukturer med de nya som byggts upp för strukturfondsmedel.
- Information om strukturfonderna skall vara anpassad till småföretagens verklighet.
- Försök att få så många aktiva småföretagare som möjligt engagerade i strukturfondsarbetet. Personer med småföretagarerfarenhet borde engageras i informationsspridning, övervakningskommittéer och annat. Småföretagares arbetsinsatser skall betalas och på andra sätt värderas bättre i strukturfondsarbetet. Arbetet i kommittéer och andra grupper skall anpassas så att småföretagare kan delta utan att riskera sina rörelser.
- Gör systemen efterfrågestyrda så att småföretagens behov får styra utformningen av projekt, i stället för vad handläggare på myndigheter kan erbjuda. Detta kräver förbättrad dialog mellan småföretag och myndigheter.
- Ofta får målprojekten vänta länge på pengar, trots att Sverige som land får förskott ur strukturfonderna. Även de lokala projekten borde kunna få sådana förskott.
- Fortsätt satsningen på partnerskap. Nya former för att stimulera småföretag att ta del i strukturfondsprogrammen bör prövas, men på företagens villkor.
- Nya medfinansieringsmodeller bör prövas. Enskilda företag, grupper av företag eller privatpersoner bör kunna ersätta eller komplettera offentliga organ som medfinansiärer till EU. EU

kräver dock långsiktiga och stabila medfinansiärer, varför staten i sådana fall måste gå in med garantier för att privata medfinansiärer skall kunna accepteras av EU. Detta bör kunna ske på obyråkratiskt sätt i nationellt samförstånd.

- Byråkratin runt strukturfonderna måste minskas kraftigt överlag.

Konkurrens mellan offentligt och privat

I ökad utsträckning har kommuner och myndigheter börjat att bedriva näringsverksamhet på konkurrensmarknader. Småföretagsdelegationen anser att kraftåtgärder måste vidtas så att kommunalagen följs och därmed motverkar att offentliga aktörer som t.ex. kommuner och landsting bedriver verksamhet på konkurrensmarknader. Partssammansatta prövningsorgan bör inrättas för att få bättre och tydligare gränser för offentlig verksamhet. Kommunalagen bör även ändras så att det blir lättare att få prövat i domstol om kommunal näringsverksamhet strider mot lagen.

Regeringen bör se till att en myndighet inte bedriver tillsyn mot ett privat företag som myndigheten samtidigt konkurrerar med. Regeringen bör som ett första steg realisera förslagen som redovisas i departementsrapporten Principer för kommersiell provnings- och certifieringsverksamhet (Ds 1997:17).

Offentliga upphandlingar

I ett land som Sverige, med en stor offentlig sektor, har många småföretag kommuner, landsting och myndigheter som viktiga kunder. Småföretagsdelegationen föreslår en sammanhållen översyn av Lagen om offentlig upphandling. I denna översyn bör speciellt övervägas att bereda även tredje part tillfälle att väcka talan till domstol vid överträdelse mot LOU. Det är viktigt att regeringen ser till att offentliga organ delar upp sina order så att även mindre företag får en chans att vara med i budgivning. Stora ramavtal bör stoppas.

Konkurrenssnedvridande stöd

Alltför många småföretag har problem med offentligt stöd som ges till deras konkurrenter. Småföretagsdelegationen föreslår en översyn av Kommunallagen i syfte att ge företag bättre möjligheter att överklaga kommunala beslut och möjlighet att i domstol pröva kommunalt stöd. Annan än kommunmedlem borde få väcka talan i

domstol i dessa frågor. Varje gång offentligt stöd utgår borde ett minimikrav vara att stödgivaren tydligt visar hur konkurrensen påverkas.

Moms och uppbördsdeklaration

Småföretagsdelegationen föreslår att man slopar straffavgiften på 1 000 kronor på för sent inlämnade deklARATIONER.

Om detta inte är möjligt bör det införas en möjlighet för företag som så önskar att på angivet datum lämna in deklARATIONEN på lokalt skattekontor och samtidigt erhålla kvitto på att deklARATIONEN har inlämnats. Detsamma bör även kunna göras på postkontor.

Nya EG-anpassade regler om resultaträkningens utformning

Den nya årsredovisningslagen (ÅRL), som tillämpas första gången på räkenskapsåret 1997, har medfört nya uppställningsformer för resultaträkningen. I förhållande till tidigare lagstiftning innebär de nya uppställningsformerna väsentligt ökade krav på specifikation av rörelsens kostnader. Småföretagsdelegationen föreslår att:

- Det särskilda dispenskravet upphävs. Om inte så sker måste ansökningshandlingen omfattas av sekretess.
- Kriterierna för vilka bolag som omfattas av sammanslagningsmöjligheten utformas på samma sätt som skett i övriga EU-länder, dvs. lagen bör innehålla referenser till balansomslutning, nettoomsättning och antal anställda.
- Storleksgränserna höjs. Särskilt om dispenskravet bibehålls finns ingen anledning att inte utnyttja artikel 27 i EG:s fjärde bolagsdirektiv fullt ut.

Arbetarskydd

På arbetarskyddsområdet finns en rad bestämmelser som på olika sätt skapar problem för småföretag. Småföretagsdelegationen föreslår att Yrkesinspektionen vid den första kontakten med ett företag redogör för de krav som ställs och ger råd om vägar att uppfylla dessa. Arbetarskyddsverket bör även generellt fungera delvis som rådgivare i arbetarskyddsfrågor: Speciellt för småföretag är det till stor hjälp att få hjälp med att konkretisera arbetarskyddsfrågorna och hur arbete med internkontroll bör bedrivas. Som hjälp till småföretag borde

Arbetskyddsverket lägga upp en idébank med exempel på hur andra löst säkerhetsproblemen. Småföretag bör även kunna erhålla finansiell hjälp vid stora investeringar som arbetskyddsregler tvingar fram.

Informations- och samrådsplikt vid markarbeten

Många näringsidkare som driver små butiker eller serviceinrättningar i hyrda lokaler drabbas hårt när det lokala gatukontoret utför arbeten av olika slag i gatan utanför lokalen. Småföretagsdelegationen föreslår att kommun eller annan som företar trafikavstängningar, vägarbeten och liknande skall åläggas samrådsplikt med de näringsidkare som drabbas av ingreppen.

Förenkla redovisningen av mat och alkohol för restauranger

Restaurangbranschen har en mycket hög andel småföretag och tyngs av ett omfattande uppgiftslämnande vad gäller försäljning av alkohol. Två gånger om året fyller varje restaurangägare i en s.k. Restaurangrapport till Alkoholinspektionen. Småföretagsdelegationen föreslår att alkoholrapporteringen från restauranger slopas.

Konkurrensneutralitet mellan statligt anställda distriktsveterinärer och privatpraktiserande veterinärer

Staten ansvarar via länsstyrelserna för en distriktsveterinärorganisation som främst är till för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktion och hos hästar som används inom jord- och skogsbruk. Småföretagsdelegationen föreslår att distriktsveterinärernas uppgifter tydligare preciseras och att den statliga myndighetsutövningen skiljs från affärsverksamheten på ett tydligt sätt. Högre krav bör ställas på kostnadsredovisningen för distriktsveterinärorganisationen i syfte att förhindra att statliga medel används i den konkurrensutsatta verksamheten.

3 Regelreformeringsystem

Småföretagsdelegationen har i sin rapport 4 "Regelförenkling för framtiden", SOU 1998:78, redovisat förslag till hur regelförenklingsarbetet bör organiseras i Sverige i framtiden. I rapporten beskrivs även hur regelförenklingsarbetet går till i dag i Sverige, några EU-länder samt inom EU och OECD. Förslaget till organisation för regelförenkling i Sverige redovisas nedan.

Nationell nivå

Regelreformeringsenhet

Regelförenklingsarbetet måste för att få effekt ha politiskt stöd från allra högsta nivå. Småföretagsdelegationen föreslår därför att statsministern skall ha ett tydligt politiskt ansvar för regelreformeringsarbetet.

På tjänstemannanivå inrättas ett särskilt sekretariat för regelreformeringsfrågor – "regelreformeringsenheten". Regelreformeringsenheten bör ingå i Närings- och handelsdepartementet. Detta förutsätter emellertid att Närings- och handelsdepartementet ges de reella möjligheterna att utvecklas till och tar på sig uppgiften att mer strategiskt driva tillväxt- och näringslivsfrågor på ett långsiktigt hållbart sätt. Härvid krävs att Närings- och handelsdepartementet mer övergripande kan arbeta med svenskt näringslivs frågor gentemot EU, andra departement och inom ramen för den regionaliserade tillväxtpolitiken. Detta kan beskrivas så att Närings- och handelsdepartementet får samma roll för tillväxt och företagande som Finansdepartementet har i statsfinansiella frågor. Blir så inte fallet bör regelreformeringsenheten i stället organisatoriskt placeras i Statsrådsberedningen.

Regelreformeringsenheten skall ledas av en särskild statssekreterare och har till uppgift att leda och följa regelreformeringsarbetet i

departement, verk och kommuner. Enheten leder arbetet med PKA¹-analyser och följer även hur de genomförs. Enheten utarbetar vidare riktlinjer för när PKA-analys skall genomföras och utvecklar modeller för sådana analyser.

Viktiga uppgifter för regelreformeringsenheten bör vara att:

- stödja departement, verk och kommuner genom att utveckla metoder för regelförenkling och PKA-analyser
- bidra med kompetensutvecklande insatser inom området regelförenkling och PKA-analyser för ansvariga inom departement, verk och kommuner
- löpande följa arbetet med regelförenkling och PKA-analyser för att kontrollera att åtgärder som skall vidtas också genomförs samt följa kvaliteten i dem
- vara "help-desk" funktion för de ansvariga som arbetar med regelförenkling och PKA-analyser i departement, verk och kommuner
- sprida goda exempel på regelförenkling och PKA-analyser i departement, verk och kommuner
- utveckla en "best-practice" när det gäller genomförande av regelförenkling och PKA-analyser i departement, verk och kommuner
- avge en årlig rapport om regelförenklingsarbetet, hur det fortskrider och vilka effekter som uppnås
- följa upp att myndigheterna i sina verksamhetsberättelser redovisar sitt regelreformeringsarbete samt fullgör sin skyldighet enligt 7 § verksförordningen att "fortlöpande följa upp och pröva den egna verksamheten och konsekvenserna av de författningsföreskrifter och särskilda beslut som rör verksamheten samt vidtar de åtgärder som behövs"
- en gång per mandatperiod genomföra en samlad uppföljning av regelförenklingsarbetet – denna redovisas till riksdagen i en särskild rapport.

Regelreformeringsenheten bör vidare ha till uppgift att om myndigheterna inte fullgör sina uppgifter inom ramen för regelreformeringsarbetet – om PKA-analyser ej genomförts när de borde genomförts, om PKA-analyser som genomförts är bristfälliga eller visar på högre

¹ PKA, problem- och konsekvensanalys. Vi uppfattar i fortsättningen PKA som ett begrepp och benämner företeelsen PKA-analys.

kostnader än vad lagstiftaren förutsatt – hänskjuta frågan till regeringens prövning. I sådana fall bör en föreslagen reglering inte träda i kraft innan regeringen medgivit att så sker.

Regelreformeringsenheten bör också samordna det svenska arbetet med att påverka EU:s regelgivning i de fall det påverkar näringslivets villkor. Enheten bör även som prioriterad uppgift ha att följa problemet med s.k. gold-plating – att nationella organ vid implementering av EU-regler går längre än vad som de facto krävs.

Bow

Företagare? Nej, jag arbetar som oavlönad jurist åt statliga verk!

Näringslivets Regelråd

En särskild grupp – Näringslivets Regelråd – med företrädare för företag, forskare och organisationer inrättas. Företagarna bör vara i majoritet. Denna grupp blir ett fristående organ med hög trovärdighet som används som stöd i utvecklandet av regelreformeringsarbetet.

Gruppen arbetar som en fristående grupp men samarbetar närmast med regelreformeringsenheten i Närings- och handelsdepartementet. En viktig uppgift för gruppen är vidare att vara idégivare och inspiratör till det arbete som bedrivs med regelreformeringsfrågor i Närings- och handelsdepartementet. Gruppen granskar vidare regelreformeringsarbetet i hela statsförvaltningen.

Paneler

Paneler med småföretag för att testa förslag till nya regler och regel­ förändringar inrättas. Detta bör ses som ett komplement till de bered­ ningsförfaranden och remissförfaranden som traditionellt tillämpas. Fördelen med panelsystemet är främst att det ger konkreta och direkta indikationer på hur den praktiska tillämpningen fungerar i småföretag (problem, tidsåtgång etc.) medan ett remissförfarande lättare fångar upp mer övergripande och principiella frågeställningar.

Det operativa ansvaret för hantering av dessa paneler bör ligga på "regelreformeringsenheten" i Närings- och handelsdepartementet. Paneler som består av företag inom en viss sektor kan dock tänkas opereras av respektive myndighet. I båda fallen förutsätts dels att panelerna som i första hand består av småföretag kan kompletteras med stora företag, dels en nära samverkan med näringslivets organisationer när det gäller urval av företag till panelerna.

Det måste vidare betonas att frågan om när paneler skall användas är strategisk. Varje år införs eller ändras ca 4 000 föreskrifter som berör företag. Endast i en mindre andel av dessa är det lämpligt och möjligt att använda paneler.

Departementen

Inom varje departement utses en statssekreterare till ansvarig för regelreformeringsarbetet. Här avses inte inrättandet av en särskild befattning som statssekreterare – vad som erfordras är att en redan befintlig statssekreterare har ett särskilt uttalat ansvar för PKA-frågor inom departementets verksamhetsområde. Varje departement har ansvaret för att PKA-analyser genomförs när så skall ske och sättet på vilket de genomförs.

Myndigheter/verk

Respektive verk har ansvaret för sina regelreformeringsfrågor och PKA-analyser. Generaldirektören skall utse en befattningshavare, t.ex. chefsjuristen (motsvarande), som särskilt ansvarig för verkets arbete med dessa frågor.

Koppling till riksdagen

Frågor kring regelgivning har även en stor betydelse för riksdagens beslutsfattande. Framför allt bör det betonas att brister i beredningen av förslag (att PKA-analyser ej genomförts när så skulle ha skett och brister i kvaliteten i genomförda PKA-analyser) innebär att riksdagens beslutsunderlag blir undermåligt. Det är därför naturligt att

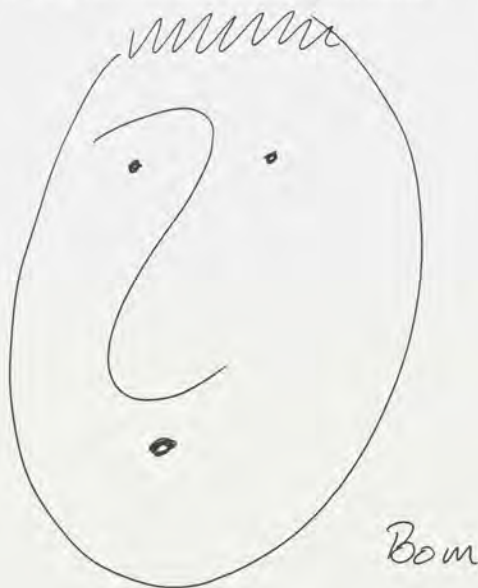
också riksdagens revisorers och Konstitutionsutskottets viktiga roll när det gäller att följa regelgivningssystemet särskilt uppmärksammas.

Kvantitativa mål i regelreformeringsarbetet

Regeringen bör så snart som möjligt efter valet i september 1998 förelägga riksdagen ett förslag till "program för regelreformeringsarbetet". I detta program bör målen för regelreformeringsarbetet under mandatperioden fastställas. På detta sätt ges regelreformeringspolitiken dels en nödvändig långsiktighet, dels en större tyngd - i alla departement och myndigheter.

I regelreformeringsprogrammet bör ett tydligt och kvantifierbart mål för regelförenklingsarbetet under mandatperioden anges. Detta kan utformas antingen som krav på att regelvolymen skall minska i viss angiven omfattning eller som ett krav på att företagens administrativa belastning av regelverket skall minska i viss angiven omfattning. Småföretagsdelegationen föreslår att målet för mandatperioden skall vara att företagens administrativa belastning minskar med en tredjedel.

Vidare bör i regelreformeringsprogrammet mål anges vad gäller arbetet med den befintliga regelmassan. Småföretagsdelegationen föreslår att målet för arbetet med de befintliga reglerna bör vara att alla gås igenom under den kommande mandatperioden

Är det inte lika bra att förbjuda företag över huvud taget?

PKA-analyser

Ansvar för genomförande av PKA-analyser vilar på den enhet – departement, kommitté, myndighet – som utformar förslag till en ny regel. På detta sätt behålls helhetsansvaret för systemens utformning och fackansvariga enheter skall även beräkna och beakta kostnaderna för de regelsystem de förvaltar och de nya regler de vill införa.

Redan innan uppdrag ges att utforma en ny regel skall behovet tydligt anges och valet av regel som form för att uppnå ett visst syfte motiveras. PKA-analyser skall genomföras på alla förslag som kan ha ekonomiska effekter för företagen.² Om en reglering ändå anses som den enda utvägen efter en problemanalys bör tyngdpunkten i konsekvensanalysen ligga på kostnadsberäkningar vad avser kostnaderna för näringslivet. Ett särskilt småföretagstest bör göras för regler som bedöms påverka småföretagen i någon större omfattning.

Valet av reglering för att uppnå ett visst syfte bör tydligt anges och motiveras när uppdrag att utforma förslag till nya regler ges.

Den särskilda regelreformeringsenheten inom Närings- och handelsdepartementet har till uppgift att inom Regeringskansliet – inklusive kommittéväsendet – verka för att regelförenklingsarbetet genomförs och att PKA-analyser genomförs när så skall ske samt att följa systemet för regelgivning vad avser valet av regel som form. I regeringens förslag till riksdagen, som innehåller förslag om nya regler, skall tydligt anges:

- ställningstagande rörande behovet av offentligt agerande
- valet av reglering som styrform
- resultatet av genomförd PKA-analys, alternativt motivering till att PKA-analys ej genomförts
- om företagspanel har använts – och i så fall resultatet av denna respektive om panel inte använts skälet till att så inte skett.

² EU har utfärdat en rekommendation för när PKA-analyser skall göras och hur de skall se ut – ”Commission Recommendation of 22 April 1997 C (97) 1161 final on improving and simplifying the business environment for business start-ups”. Enligt denna rekommendation skall sådana analyser genomföras när det är lämpligt och det skall ske med stöd av en särskild enhet med mandat att samordna åtgärderna.

Samråd med näringslivet

När det gäller uppgiftslämnande finns i dag en skyldighet att samråda med näringslivet. En motsvarande skyldighet bör införas när det gäller införande av nya regler och förändringar av befintliga regler. Det betonas härvid att paneler och system såsom "task force" inte ersätter utan snarast kompletterar samrådsskyldighet.

Tidiga konsultationer med näringslivet kan vara avgörande för ett lyckat regelreformeringsarbete. Konsultationer med näringslivet bör komma in tidigt i processen, redan när man överväger en reglering.

Småföretagsdelegationen understryker särskilt behovet av nära konsultationer med näringslivet i tidiga skeden av regelgivningsprocessen.

Kommunal nivå

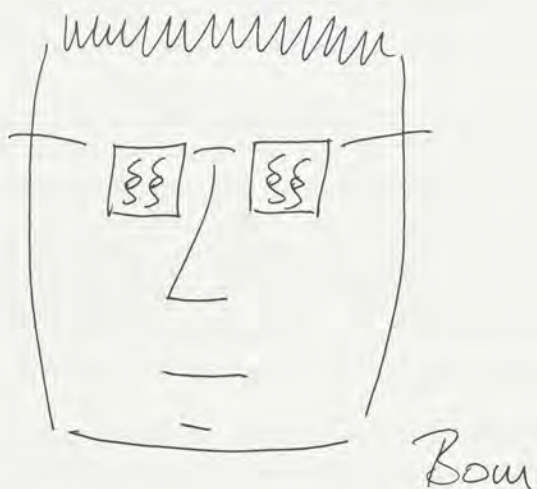
I hanteringen av regelförenkling och regelreformeringsarbete bör även den kommunala nivåns regelgivning uppmärksammas. Denna regelgivnings kvalitet, inriktning och omfattning bör följas upp särskilt. Detta kan t.ex. ske i samverkan med Svenska Kommunförbundet – här är Holland en intressant förebild.

Regelutformning och myndigheters förhållningssätt

Tidsbegränsade regler

I vissa fall är motiven för en regel begränsade i tiden. Det kan naturligtvis också vara så att man överskattat behovet av en reglering eller att regeln inte lett till avsett resultat. Trots detta är det ofta så att en regel kvarstår utan att ifrågasättas. Orsaken till detta kan vara att det krävs ett aktivt beslut för att ifrågasätta och upphäva en regel. En regel som införts har också ofta till sig knutit intressenter, myndigheter som förvaltar regeln, intressegrupper inom området etc. Intressen som tar skada av en regel är däremot i normalfallet mer anonyma och inte lika välstrukturerade. En införd regel tenderar därför att bli kvar till dess de problem den leder till blir förhållandevis stora.

En modell som bör prövas är att medvetet arbeta med tidsbegränsade regler – regler där det redan från början anges att de har en begränsad livstid, så att en regel för att fortleva efter sitt "slutdatum" måste ha stöd av ett nytt aktivt beslut.

Införandet av ett sådant instrument som tidsbegränsade regler måste dock ske på ett planerat sätt. Många typer av regler har sin betydelse just genom att de tillhandahåller över tiden stabila förutsättningar, "spelregler". Detta kan t.ex. gälla de grundläggande reglerna inom skatteområdet, civilrättsliga regler och grundläggande regler inom arbetsrätten. Beträffande sådana regler är det snarast till skada, för företag, myndigheter och medborgare, om de ändras för ofta.³

Införandet av tidsbegränsade regler bör därför ske genom att regeringen testar denna regelgivningsmodell inom ett antal regelsystem. Det kan då vara naturligt att testa områden där man har en regeltillväxt, där nya regler måste införas relativt snabbt och där det från början kan vara svårt att överblicka reglernas effekter.

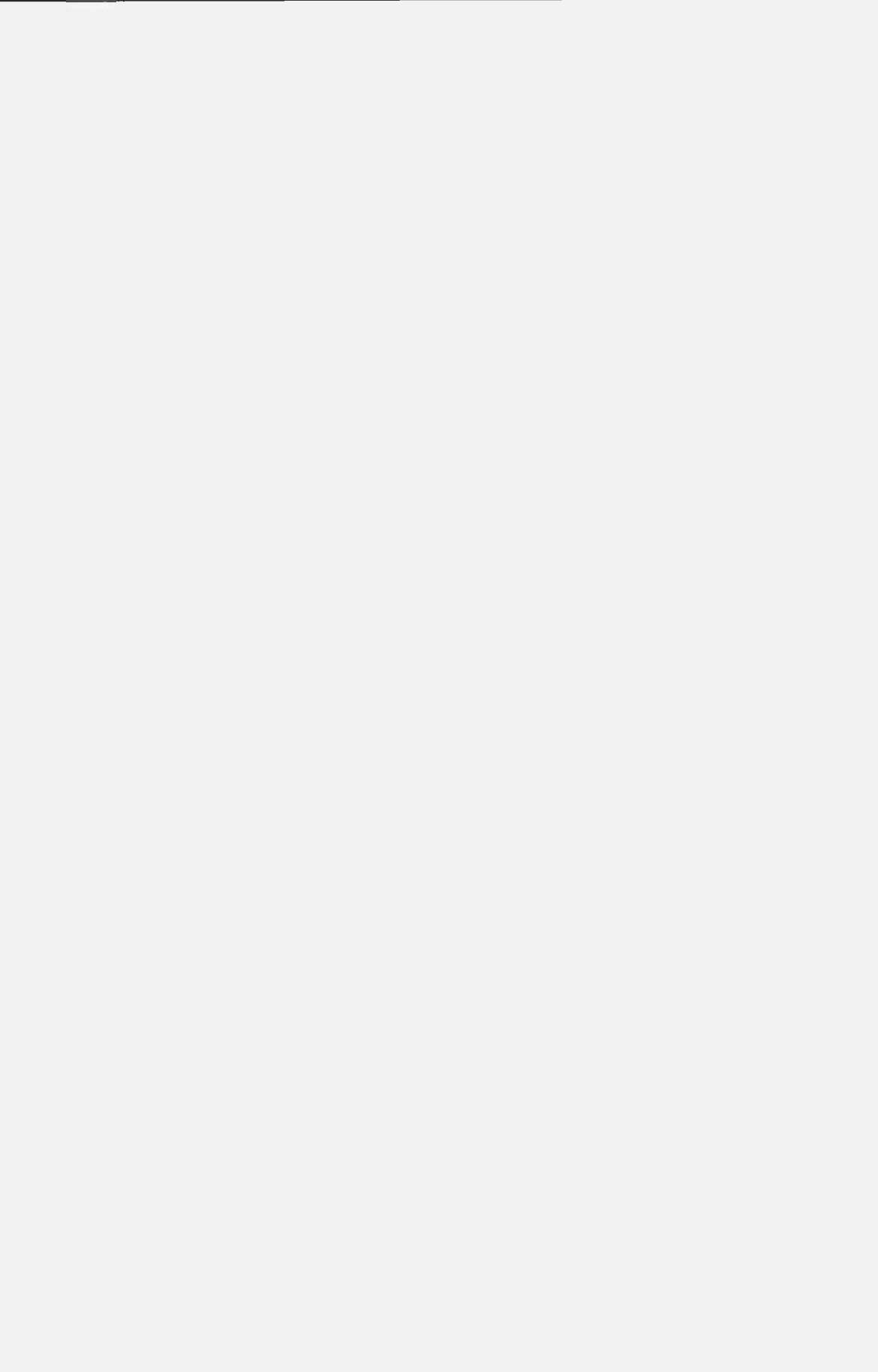
Myndigheters förhållningssätt

Attityderna till småföretag och förhållningssättet i kontakter med småföretag har mycket stor betydelse. Detta gäller både praktiskt för att lösa frågor smidigt och psykologiskt beträffande hur småföretagen

³ I Storbritannien menar man att "sunsetting" är särskilt lämpligt när det gäller regler som tillkommer för att möta oväntade situationer som kräver snabba åtgärder, se t.ex. "Thinking About Regulation – A Guide to Good Regulation".

upplever kontakten med myndigheterna och tillämpningen av en regel. Att påverka sådana förhållningssätt är mycket viktigt. Några typer av instrument som bör övervägas är:

- symbolmässiga markeringar, från hög politisk nivå – primärt statsministern och näringsministern – som själva i nyckelfrågor föregår med ”gott exempel” i dialog med och lyhördhet inför småföretag
- utpekande av goda exempel bland myndigheterna, t.ex. utnämning av årets mest småföretagsvänliga myndighet
- ”benchmarking” mellan myndigheter för att på bästa sätt uppnå vissa servicemål (t.ex. korta handläggningstider) och bemötandemål (mäta hur småföretag upplever kontakten).

4 Tillgänglighet till information

Småföretagsdelegationen har utarbetat en rad konkreta förslag till hur myndigheternas information skall bli mer tillgänglig för företag, hur företagens uppgiftslämnande till myndigheter kan underlättas, hur ansökningar till myndigheter kan förenklas och hur samspelet även i övrigt mellan småföretag och myndigheter kan underlättas.

Från "Bättre och mer tillgänglig information", Småföretagsdelegationens rapport 2, SOU 1998:64.

- Staten bör vara ytterst ansvarig för ett Internetbaserat informationssystem där en företagare lätt och när som helst på dygnet kan få fram vilka regler som gäller för olika typer av företag i olika situationer. Var finansiering och stöd samt rådgivning kan hittas etc. skall också ingå. Det bör innehålla alla typer av information som en företagare kan behöva för sina kontakter med stat och kommun. Ett liknande system för information till småföretag som Kanadas bör införas i Sverige. Det bör uppmärksammas att det tagit tre år att bygga upp systemet i Kanada.

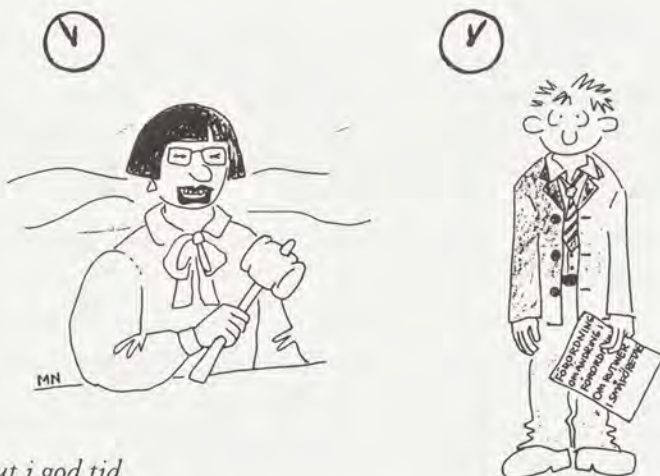
Ansvarsfrågan har en avgörande betydelse för kvaliteten av kommunikationen. Det bör fastläggas hur den övergripande strukturen på informationen, inklusive hemsidor och erforderliga länkar, skall utformas för att nå ut till de mindre företagen. Frågor som berör bildande av nätverk via Internet, den praktiska hanteringen vid produktion och publicering av information, uppdatering och ansvarsfördelning bör klargöras.

En ansvarig myndighet bör utses som svarar för systemet och för att det finns koppling till ansvariga länkvärddar. Småföretagsdelegationen anser att det inom Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) finns lämplig kompetens för uppgiften. Regeringen bör därför lägga detta uppdrag på NUTEK.

- På lokal nivå skall det finnas Internetansluten dator, på bibliotek, näringslivskontor eller motsvarande.
- Regeringen uppdrar åt myndigheter att dessa i kontakter med småföretagare ägnar särskild uppmärksamhet vad gäller informationen

till företagen. Som ett exempel har delegationen valt att redovisa hur Riksskatteverket (RSV) arbetar med information till företagen.

- Företagen skall i god tid ha information om bl.a. regelförändringar – så att man hinner anpassa verksamheten.

Beslut i god tid

- Regeringen bör utfärda föreskrifter som innebär att de uppgifter som lämnas av företagen till en myndighet inte skall behöva lämnas flera gånger till olika myndigheter. Delegationen hänvisar i denna del till det "Projekt 4" som initierats av Toppledarforum och leds av NUTEK. (Toppledarforum är en arbetsgrupp för verksamhetsutveckling i offentlig förvaltning med stöd av informationsteknik.)
- Regeringen uppdrar åt Patent- och registreringsverket (PRV) och RSV att undersöka möjligheterna för gemensamma blanketter för firma-, skatte- och avgiftsregistrering samt anmälan om inkomst- och försäkringskassan vid start av företag.
- Informationen görs mer lättillgänglig. Regeringen bör utfärda föreskrifter till myndigheterna att förmedla information om regeländringar som berör småföretagarna med jämna mellanrum genom utskick eller via Internet. För informationen via Internet bör detta enligt delegationens mening ingå i det system som vi föreslagit skall handhas av NUTEK. En kortfattad beskrivning av bakgrund och syfte med förändringen skall lämnas.

- Regering och riksdag bör fatta beslut i god tid före ikraftträdande så att företagen ges erforderlig tid för anpassning till de nya förutsättningarna.
- För att underlätta och effektivisera samspelet mellan myndigheter och företag bör handläggare (samt andra tjänstemän), där det är möjligt med hänsyn till verksamhetens art, få ökade befogenheter och ansvar genom kompetenshöjande insatser.
- Småföretagsdelegationen anser att det är mycket viktigt att myndigheterna betraktar småföretagarna som sina kunder. Begränsade telefontider skall inte accepteras, öppethållande skall förlängas och anpassas efter kundernas/småföretagarnas behov. Myndigheter som har kontakt med småföretag bör vara tillgängliga exempelvis under kvällstid och vid s.k. "klämdagar".

Öppet dygnet runt

- Regeringen bör uppdraga åt myndigheterna att lämna bindande löften om hur lång tid det tar att avgöra ett ärende. Eventuellt kopplas detta till ett automatiskt avgörande i den händelse myndigheten inte hör av sig.
- Myndigheterna skall i sina årsredovisningar redovisa hur man klarat service- och informationskraven gentemot företagen, t.ex. vad gäller handläggningstider, tider innan besked lämnats, väntetider i telefon etc. Redovisningen skall utföras så att hela myndighetens kvalitetsarbete mäts årligen samt att jämförelser mellan myndigheter kan göras etc.
- Samtliga blanketter som företagen skall fylla i bör förenklas och förkortas. När myndigheten skickar ut blanketter etc. till företagen bör regeln vara att det alltid skall finnas hänvisning till personer som kan svara på frågor rörande det utsända materialet. Företagen skall också få information om varför uppgifterna skall lämnas. En ständig blankettöversyn och språkvård är nödvändig. Samtliga blanketter skall även tillhandahållas elektroniskt.

Förkorta blanketterna!

- Informationsansvariga kontaktpersoner för företagen skall finnas vid statliga myndigheter och kommuner, för att rätt kunna hänvisa den som söker information. Ett exempel på en bredare information till nyföretagare är Startlinjen vid NUTEK.
- Delegationen anser det viktigt att företagen erhåller information om den egna kommunens kort- och långsiktiga planer avseende t.ex. infrastruktur, förändringar inom samtliga utbildningsverksamheter, kommunikationer, byggplaner m.m. Därför bör samtliga Sveriges kommuner i samarbete med företagare och andra intressenter inom kommunen utarbeta näringslivsprogram för den egna kommunen. Detta samarbete innebär också att småföretagen får bättre kontakter inom kommunen och ökad förståelse för de kommunala besluten. Respektive kommun skall informera de företag som inte deltar i arbetet om programmets innehåll.
- En handledning för företagare utarbetas. Denna skulle kunna fungera som en "lathund" för företagare som behöver söka information och komma i kontakt med olika myndigheter eller andra instanser. I handledningen bör det finnas beskrivningar av sådant som företagare bör tänka på och en utförlig översikt över de olika intressenter som kan ha betydelse för företagare. Information om olika stödformer bör vara en viktig del. Ett exempel är det material för nystartare som NUTEK:s Startlinje producerat. Småföretagsdelegationens uppfattning är att det går att komplettera det befintliga materialet till att bli en handledning för samtliga företagare oavsett bransch. Handledningen skall också finnas tillgänglig via Internet genom NUTEK:s försorg.

Lathund för småföretagare

- Det måste bli enklare att registrera företag. Delegationen ser också på detta område Kanada som ett föregångsland. Där kan nyföretagare via dator registrera sitt företag med namn, anmäla sig för olika skatter och försäkringskassa samt ordna eventuella tillstånd. Enligt uppgift tar hela proceduren ca 20 minuter. Ett förslag med detta innehåll har tidigare överlämnats till regeringen (Dnr 97/70).

5 Kompetensförsörjning

Småföretagsdelegationen redovisar i sin rapport 3 "Kompetens i småföretag", SOU 1998:77, förslag som främjar småföretags tillgång till kompetens samt utveckling av kompetens i småföretagen.

- Ett system med möjlighet till individuella kompetenskonton införs. Företaget och de anställda eller den anställde ensam får göra avsättningar av medel som skall användas för kompetensutveckling under skattemässigt gynnsamma villkor. Medlen skall användas för avsedda ändamål och inom en viss tid, annars återgår de till beskattning på vanliga villkor.

KOMPETENSKONTO

Ett system med individuella kompetenskonton

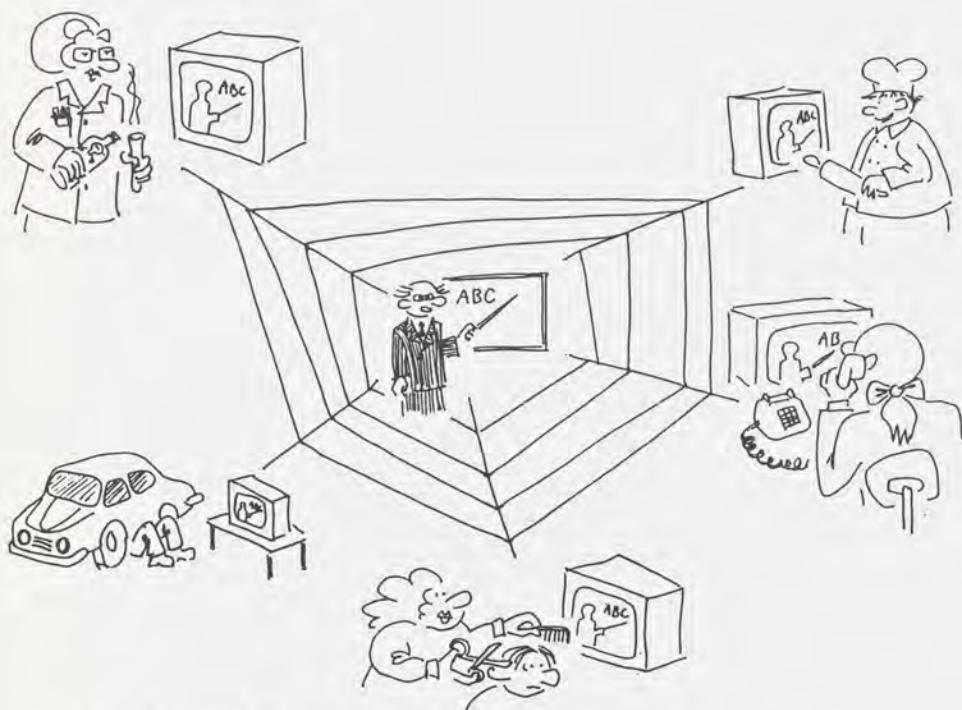
- En referensbank byggs upp omfattande uppgifter om kompetenskonsulter med olika specialisering till vilka fogas namn på företagare som har anlitat konsultföretagen och är villiga att ge referenser
- Ett nationellt projekt – en IT-kampanj – genomförs i småföretag med hjälp av datakunniga ungdomar för att lyfta företagen över

IT-tröskeln och öka deras IT-kunskaper. En första etapp bör omfatta 10 000 småföretag och – om denna utfaller väl – hela kampanjen ca 200 000 företag. Kampanjen bekostas av staten, IT-företagen och de deltagande småföretagen.

En nationell IT-kampanj till småföretagen

- En databas läggs upp på Internet bestående av frivilliga rådgivare med specialistkunskaper som är villiga att engagera sig som samtalspartners och bollplank åt småföretagare.
- En länk läggs in på Internet för att lotsa småföretagare till information om var och hur extern kompetens, t.ex. mentorer och styrelseledamöter, kan sökas. Länken införs lämpligen i något befintligt informationssystem för småföretagare, t.ex. SME-link.
- Ett virtuellt utbildningscentrum, VUC, för småföretagens lärande i arbetet startas som en treårig försöksverksamhet. Centret skall vara en one-stop-shop för företagets beställningar och svara för kund- och leverantörssökning, förpackning och spedition av IT-förmedlat material från alla relevanta kunskapskällor – företag, myndigheter, utbildningsinstitutioner och andra, internationellt och nationellt. VUC skall med denna specialisering vara en unik nod och komplettera landets befintliga distansutbildningsnätverk.

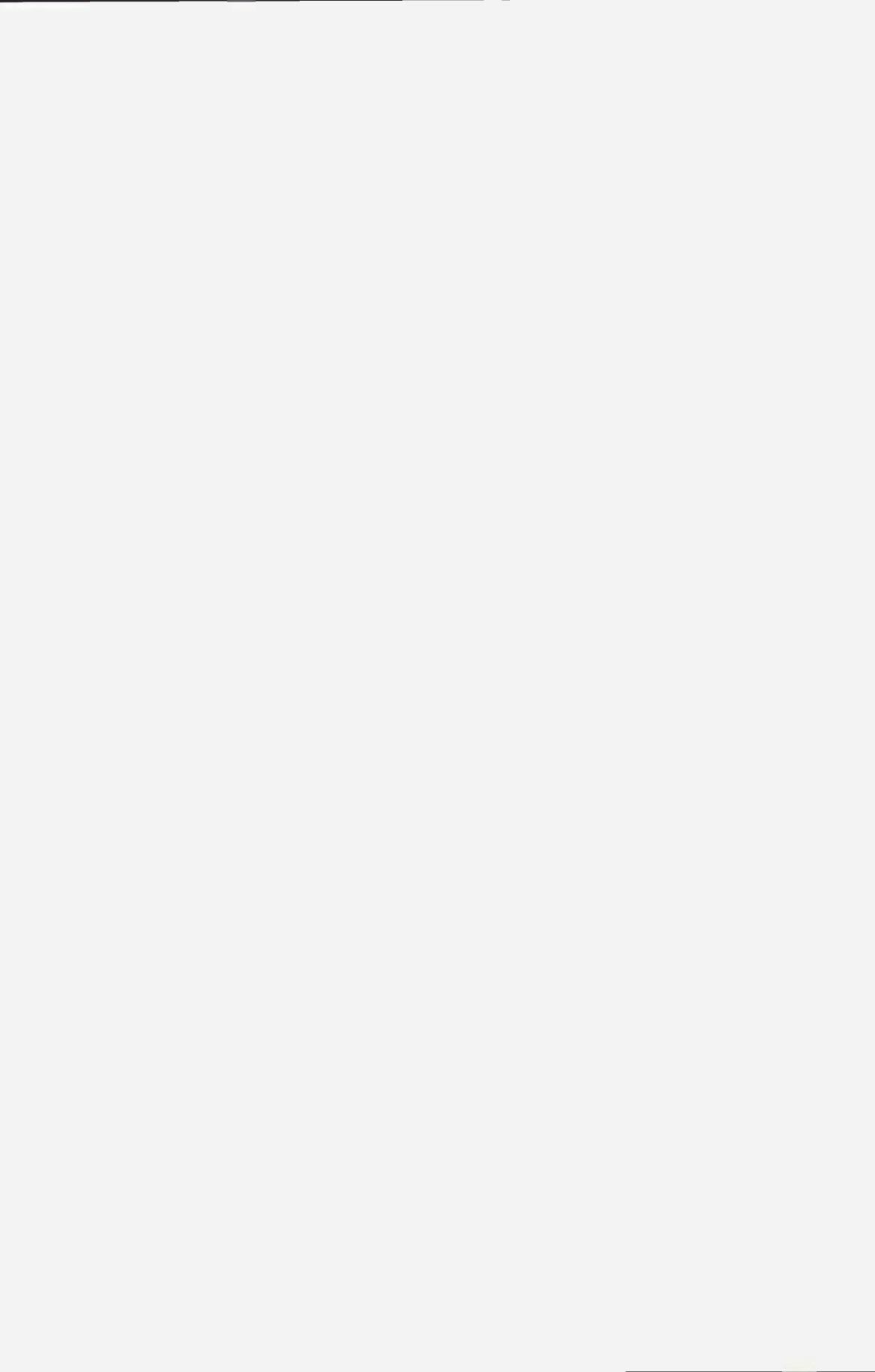

Virtuellt utbildningscentrum

- Ett nationellt ramkoncept: "SME Projekt - akademiker på öppet köp" läggs upp och drivs av högskolor och institutioner nära företag och högskolor. Projektet syftar till att underlätta rekryteringen av akademiker till småföretagen och att göra småföretagssektorn mer intressant för de högskoleutbildade

Akademiker på öppet köp

6 Social ekonomi och samverkan mellan småföretag

Småföretagsdelegationen redovisar i sin rapport 5 "Goda idéer om småföretag och samverkan", SOU 1998:92, förslag som underlättar för utvecklingen av den sociala ekonomin och samverkan mellan småföretag. Förslagen omfattar bl.a. den offentliga stödorganisationen och företagande inom nya områden samt hur samverkan mellan företag kan underlättas.

- Stöd till utveckling av nätverksfrämjande lokala aktörer och strukturer baserade på småföretagens egna initiativ; dessa mötesplatser "auktoriseras" och tillförs finansiella resurser från samhället.
- Småföretagen bör ges ett starkare inflytande i offentliga stödorgan.
- Konsultativa uppgifter skiljs helt från företagsfrämjande hos myndigheter.
- En översyn görs av de befintliga stödorganisationerna. Målsättningen bör vara att det skall finnas en mångfald av stödorgan, småföretagen skall ges möjlighet att välja stödorgan. Inget stödorgan har i realiteten kompetensmässig eller personalmässig möjlighet att hantera alla typer av företag, branscher och företagare. Olika stödorgan skall likställas.
- Lån med statliga garantier bör kunna förmedlas även via andra fonder, företag och organ än banker.
- Nätverkslån införs - lån till grupper av företagare som har ett begränsat kapitalbehov och som vill ta ett gemensamt ansvar för lånet och samverka för utveckling av företagen.
- Det näringspolitiska ansvaret för alla typer av småföretagsfrågor inklusive kooperativa frågor samordnas inom ett departement - Närings- och handelsdepartementet.
- Offentligt stöd omfördelas för att möjliggöra en ökad satsning på utveckling av företagarkompetens och samverkan inom vårdsektorn, omsorgssektorn och kultursektorn.

- Under fem år avsätts resurser för att stimulera forskning om småföretagssamverkan.
- Befrielse från eller restitution av moms och arbetsgivaravgifter för hushållsnära tjänster testas inom två län under kommande mandatperiod.

7 Kapitalförsörjning

Småföretagsdelegationen lägger i sin rapport 6 "Kapitalförsörjning till småföretag", SOU 1998:93, fram förslag som bl.a. ger privatpersoner bättre möjligheter att spara till eget kapital i företag och underlättar för småföretag att höja sin soliditet samt förbättrar tillgången till externt kapital.

Skattepremierat småföretagarkonto

Småföretagsdelegationen föreslår att staten skattegynnar sparande för att starta eller expandera småföretag genom att tillåta privatpersoner att göra avsättningar till ett speciellt "småföretagarkonto". Vårt förslag har likheter med systemen för skogskontoavsättning respektive avdragsrätt för individuellt pensionssparande.

Uppskjuten reavinstbeskattning

Inför uppskjuten reavinstbeskattning vid återinvestering i aktier i onoterade företag. Systemet kan byggas på den uppskjutna reavinstbeskattning som tillämpas vid försäljning och köp av fastigheter.

Periodiseringsfond

För att minska skatteuttaget på investeringar som finansieras med av rörelsen internt genererade medel föreslås utökade möjligheter till avsättning till periodiseringsfond.

Pensionsmedel

Vi föreslår att en statlig förhandlingsman får i uppdrag att samla olika aktörer såsom fackförbund, försäkringsbolag och pensionsfonder till bildande av särskilda riskkapitalbolag med uppgift att placera i småföretag och andra riskkapitalbolag.

Förlustgarantier

Statliga förlustgarantier om 50 procent till riskkapitalbolagens placeringar i onoterade bolag införs efter dansk modell. De beskattningsregler som gäller för investmentbolag skall, om vissa förutsättningar är uppfyllda, även kunna äga tillämpning på riskkapitalbolag.

Risikkapitalbolag skall få klassas som investmentbolag

Investmentbolag beskattas i huvudsak ej i bolaget, utan hos sina ägare. Vi föreslår att även risikkapitalbolag skall få klassas som investmentbolag i beskattningshänseende, utan att behöva noteras på börsen. För att risikkapitalbolagen inte skall kunna användas som ett instrument för skatteundandragande bör vissa kompletterande regler ställas upp.

Placeringsregler för fonder, banker och försäkringsbolag

Sverige har sedan länge ett stort institutionellt förvaltad sparande. Dagens placeringsregler innebär att fonder m. fl. i huvudsak ej får äga mer än vad som motsvarar 5 procent av röstetalet eller 34,5 procent av aktiekapitalet i ett företag.

Inom EU pågår emellertid för närvarande en översyn av placeringsreglerna, med särskilt sikte på begränsningsreglerna. Sverige bör anpassa sina placeringsregler till europeisk praxis.

Småföretagsdelegationen föreslår att placeringsreglerna i lag om värdepappersfonder, bankrörelselagen, försäkringsrörelselagen m.fl. lagar ändras så att dessa institutioner får rätt att förvärva aktier i onoterade bolag motsvarande maximalt 10 procent av röstetalet eller maximalt 69 procent av aktiekapitalet.

Bilaga 1

Småföretagsdelegationens rapportserie

Bättre och enklare regler, Småföretagsdelegationens rapport 1, SOU 1997:186

Bättre och mer tillgänglig information, Småföretagsdelegationens rapport 2, SOU 1998:64

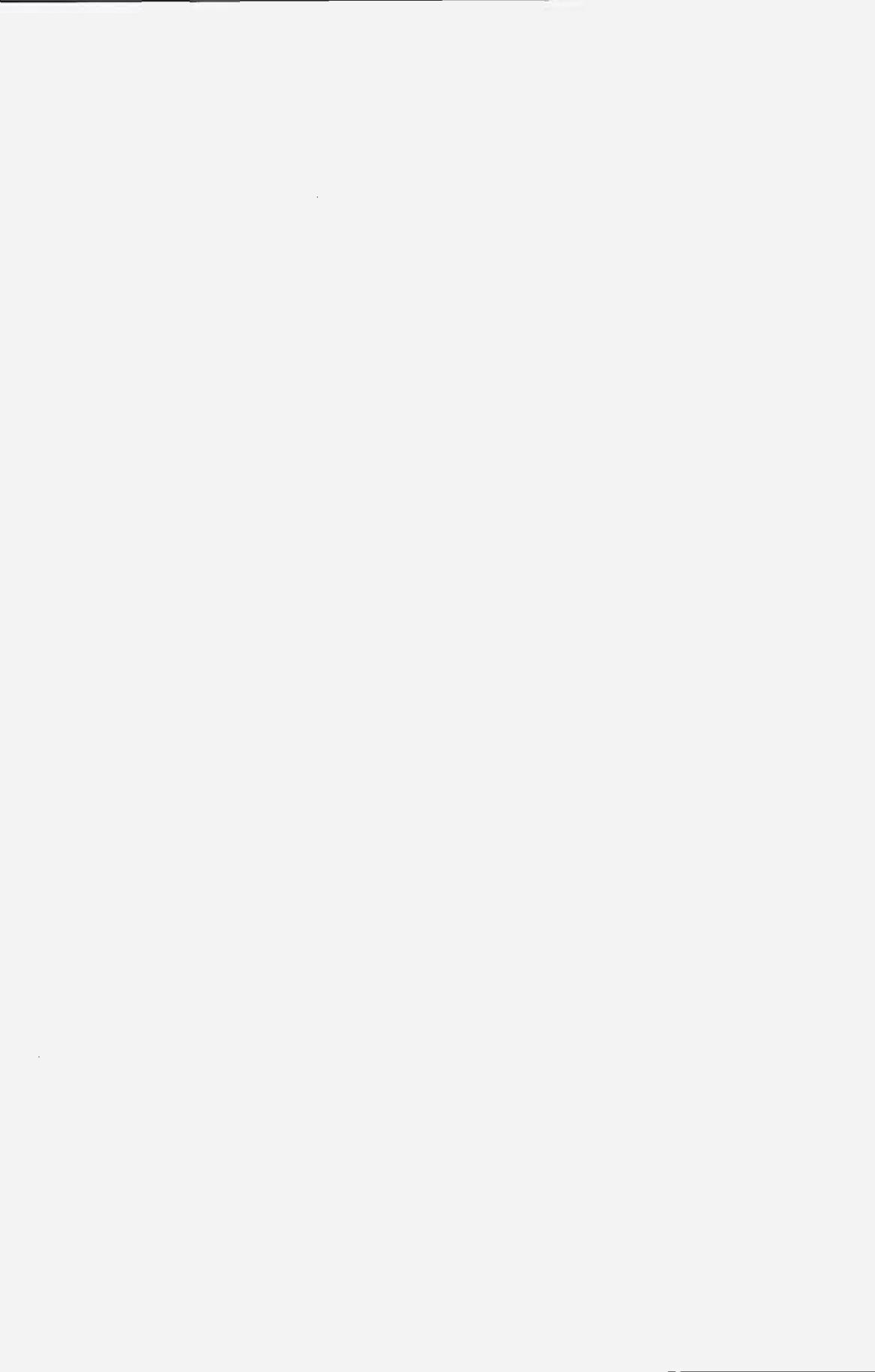
Kompetens i småföretag, Småföretagsdelegationens rapport 3, SOU 1998:77

Regelförenkling för framtiden, Småföretagsdelegationens rapport 4, SOU 1998:78

Goda idéer om småföretag och samverkan, Småföretagsdelegationens rapport 5, SOU 1998:92

Kapitalförsörjning till småföretag, Småföretagsdelegationens rapport 6, SOU 1998:93

Förslagskatalog, Småföretagsdelegationens rapport 7, SOU 1998:94

Bilaga 2

Småföretagsdelegationen

Ordförande: Kommunalrådet Mats Johansson, Karlskrona kommun

Ledamöter:

Verkst. direktören Gunilla Almgren, REGAB Reglerarmatur AB
Bankdirektören Erling Bergkvist, AB Industrikredit
Förbundsordföranden Gunnar Erlandsson, SEKO
(avliden 1998-05-23)

Personalchefen Camille Forslund, Keyline Städ och Konsult AB
Direktören Sune Halvarsson, NUTEK
Direktören Stina Hubendick, Källskär Konsult AB
Verkst. direktören Per-Olof Jönsson, Kooperativa Institutet
Direktören Jan Krylborn, Industriförbundet
Verkst. direktören Gunnel Mohme, Tjänsteförbundet
Generaldirektören Anitra Steen, Riksskatteverket
Tekn.dr. Bengt-Arne Vedin, Ruben Rausings Fond
Köpmannen Birgitta Ytterström, ICA Ånge

Experter:

Departementssekreteraren Mats Fagerlund,
Närings- och handelsdepartementet
Departementsrådet Yvonne Fredriksson,
Närings- och handelsdepartementet
Lantbrukaren Magnus Johansson, Bleckenstad, Mjölby
Departementsrådet Staffan Sandström
Närings- och handelsdepartementet
Departementsrådet Charlotte Zackari,
Närings- och handelsdepartementet

Sekretariat:

Huvudsekreterare Björn Jansson
Bitr. sekreterare Martin Hammarström
Sekreterare Lena Noreland
Sekreterare Sven Sjögren
Assistent Kerstin Svensson

FRITZES
OFFENTLIGA
PUBLIKATIONER

POSTADRESS: 106 47 STOCKHOLM
FAX 08-690 91 91. TELEFON:08-690 91 90
E-POST: fritzes.order@liber.se
FRITZES INTERNETBOKHANDEL: www.fritzes.se

ISBN 91-38-20984-5